

ÇAĞDAŞ UYGARLIK DÜZEYİNİN GEREKLERİ

Tomris Çavdar

Ulusumuz için Yüce Önder Mustafa Kemal Atatürk tarafından ana hedef olarak gösterilen 'Çağdaş Uygarlık Düzeyi'nin dünyada yaşanmakta olan hızlı ve baş döndürücü gelişmelerle ve devingen ölçütlere dayalı olarak sürekli bir biçimde yeniden belirlenmesi ulusumuzun ilerlemesi, kalkınması ve gelişmesi açısından büyük bir önem taşımaktadır. Ancak 2000'li yıllarda ulaşılan toplumsal gelişmişlik düzeyimiz incelendiğinde, Cumhuriyetimizin ve Ulusal Devletimizin kurucusu tarafından öngörülen hedeflere Cumhuriyetimizin ilk 25 yılında gerçekleştirilen ivme düzeyiyle ulaşamadığı ortaya çıkmaktadır. Bu doğrultuda gerçekleştirilmesi gereken toplumsal, kültürel, ekonomik hedefler, Türk Aydınlanmasının kazanımları ışığında belirlenen 'Ulusal Çerçeve Planı' içerisinde ve daha başka etkenlerin de gözönüne alınabileceği düşünülerek genel olarak aşağıdaki başlıklar altında özetlenebilir:

- Toplumsal yapımızın tüm yönleriyle ve yapay bir biçimde gündeme getirilen asker ve asker olmayan ayrımı gözetilmeksizin etnik ve dinsel aşiret ve tarikatlar tarafından edilgenleştirilmiş kulların değil, kendi başına ve özgürce düşünebilen bireylerin oluşturduğu çağdaş, lâik ve demokratik, Cumhuriyet değerlerini benimsemiş yaratıcı nitelikteki yurttaş, kurum ve kuruluşlardan oluşması ve dolayısıyla uygarlaşması diğer bir anlatımla sivilleşmesi, bu doğrultuda uygarlıkla yani sivillikle hiçbir ilgisi olmayan ve bireyleri edilgenleştiren dinsel ve etnik tarikat, cemaat ve aşiret ve benzeri oluşumlardan arındırılması,
- Lâik ve demokratik Cumhuriyetin önemli bir kurumu olan Diyanet İşleri Başkanlığı'nın toplumumuzdaki tüm dinsel ve dinler içi farklılıkların temsil edildiği bir üst düzey denge ve eşgüdüm kuruluşu olması,
- Gelir dağılımındaki eşitsizliğin ve bölgeler arası gelişmişlik düzeyindeki sosyal ve ekonomik açıdan farklılıkların giderilmesine yönelik bütçe denkliği yoluyla bütüncül bir yaklaşımın belirlenmesi, ulusal paramızın değerinin saygınlığının artırılması,
- Uluslararası alanda üçlü yapıda (devlet, işçi, işveren) temsile dayalı Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) tarafından biçimlenen sözleşmelerin tümünün imzalanması ve sözleşmelerin gereğinin ulusal hukuk sistemimize ve toplumsal yaşamımıza yansıtılması,
- Dünyadaki en üstün nitelikli üç anayasadan biri ve ulusal bir başyapıt olarak nitelenen 1961 Anayasasının öngördüğü insan haklarına dayalı kural ve yaklaşımların anayasal bir hedef olarak benimsenmesi ve toplumsal uzlaşma yoluyla anayasamızdaki eksikliklerin bu doğrultuda giderilmesi,
- Kalkınma planlarının hazırlanmasında bütün toplumsal tarafların görüşlerine ve alanla ilgili uzmanlığa önem verilmesi,
- Ulusal yatırım, girişim ve sanayicilerin öncelikle desteklenmesi, çokuluslu ve yabancı yatırımların ulusal denetim organlarınca ve toplumsal taraflarca onaylanarak ve her aşamada denetlenerek planlı kalkınma anlayışı çerçevesinde ulusal devlet ve toplumsal yarar açısından en uygun biçimde ve en uygun yerlerde gerçekleştirilmesi,
- Ülkemizdeki insan gücünün eğitim düzeyine göre işgücüne katılım oranının ve etkin nüfusun eğitim düzeylerine göre dağılımının OECD ortalamalarına ve hatta eğitim düzeyi arttıkça artan bir orana erişmesinin hedeflenmesi,
- Temel eğitimin kesintisiz, zorunlu, lâik, parasız kısa erimde (vadede) 11 ve uzun erimde (vadede) 13 yıl olmasının sağlanması ve böylece herkesin en az meslek yüksek okulu mezunu olmasının hedeflenmesi,
- Düşünce, sanat ve kültür alanında yaratıcılığın artırılmasını sağlayacak ve her evresinde temel sanat eğitimi (resim, müzik, bale, fotoğraf, tiyatro vb.) ile desteklenmiş eğitim-öğretim birliği ilkesine uygun bir genel eğitim ve üretkenliği birincil amaç sayan örgün ve yaygın mesleksi (mesleki)-teknik eğitim sistemlerinin niteliğinin ve niceliğinin geliştirilmesi, bilgi yayımı ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerin bu doğrultuda amaç değil yalnızca araç olduğunun gözardı edilmemesi,
- Yüksek öğrenim sistemimizde varolan Yüksek Öğrenim Kurulu (YÖK)'ün içinde üniversitelerarası kurul temsilcilerinin, öğretim üyeleri dernek ve sendikalarının, meslek odalarının yer aldığı ve toplumsal tarafların temsil edildiği üniversite özerkliğine saygılı, ulusal, özerk, uluslararası saygınlığı olan ve laik, demokratik, sosyal hukuk devletine uygun bir yapıda oluşturulan bir eşgüdüm kuruluna dönüştürülmesi ve

- üniversitelerimizdeki eğitimin nitelik ve nicelik olarak iyileştirilmesi,
- Eğitimde ulusumuza özgün "Köy Enstitüleri" modeline ülkemizdeki büyük göç olgusu gözönüne alınarak yeniden işlerlik kazandırılması. Nitelikli gazete, dergi, kitap okur sayısının nüfusa oranının artırılması, okur-yazarlığın niteliğinin ve niceliğinin geliştirilmesi ve bilinçli yurttaş kitlesinin yükseltilmesi,
 - Türkçe'nin öncelikle bilimsel olmak üzere diğer çalışmalarda da güzel, etkin ve doğru olarak kullanılmasının sağlanması ve dilin yaşayan bir olgu olduğunun ve sürekli zenginleştirilmesi gereğinin gözardı edilmemesi, yabancı dilde eğitim yerine AB üyesi ulus devletlerde ve diğer çağdaş ve uygar birçok devlette olduğu gibi nitelikli yabancı dil eğitimi verilmesi,
 - Bilimsel araştırma ve geliştirme etkinliklerine bütçeden yeterli kaynağın sağlanarak özendirilmesi, yaratıcılığın ve özgün çalışma ve buluşların toplumsal değerlere dayalı ulusçuluğun (ulusalcılığın) en önemli ölçütü olduğu düşüncesinin benimsenmesi,
 - Kamu yararı, toplumsal yarar, emeğe saygı ve benzeri toplumsal değerlere dayalı ulusçuluk (ulusalcılık) olgularının insan yetiştirme anlayışımızdaki Cumhuriyet'in kuruluşundaki saygın yerini alması,
 - Kamu girişimciliği, kamu ortaklıklarının ve kamusal çözümlerin AB üyesi ulus devletlerde ve diğer çağdaş ve uygar birçok devlette olduğu biçimde sosyal ve ekonomik alanda özel kesimin varlığı ile bütünleşik olarak toplumsal yararı en üst düzeyde gerçekleştirecek şekilde biçimlenmesi,
 - AB üyesi devletlerle benzer biçimde ulus-devletin kazanımlarının korunması, her alanda ulusal ve çağdaş uluslararası ölçüt ve standartların karşılaştırılarak evrensel değerlere toplumsal yapımıza en uygun biçimdeki ulusal uygulama ve kazanımlarla erişilmesi,
 - Demokratik katılımcılığın, sosyalizm, sosyal demokrasi ve liberalizmi içeren siyasal çoğulculukla, eleştirel akla dayalı olarak biçimlenen, dolayısıyla etnik ayrımcılığı, ırkçılığı ve dinin siyasallaşmasını yadsıyan çağdaş ve bilimsel demokratik yaşamın ve sistemin gereğine uygun bir biçimde sağlanması,
 - Toplumsal yapının kazanımlarıyla ortaya çıkan toplumsal sorunlara ve küreselleşme adı altında uluslarüstü güç merkezlerince yürütülmekte olan sınırsız liberalleşme eğilimlerine ve bu durumun toplumsal gelişme ve kalkınma üzerindeki olumsuz etkilerine yönelik yeni çözüm arayışlarının geliştirilmesi ve uygulanması,
 - Uluslararası ilişkiler alanında belirlenecek ulusal politikaların barışçıl, etik, ilkesel, hukuka ve karşılıklılığa dayalı olarak ulusal çıkarlarımıza, egemenlik haklarımıza önem vererek saptanması, bu doğrultuda ülkemizden sosyo-ekonomik açıdan daha geri düzeydeki ulusların ulusal çıkarlarına, egemenlik haklarına, kalkınma düzeylerine özel önem ve öncelik verecek biçimde ve böylece evrensel değerleri ve barışı korumaya yönelik olarak oluşturulması, bu yaklaşımın bizden sosyo-ekonomik açıdan daha gelişmiş düzeyde olan uluslardan da benzer biçimde ulusal çıkarlarımıza ve ulusal egemenlik haklarımıza uygun olarak beklenmesi,
 - AB üyesi birçok devletin uyguladığı biçimde uluslararası alanda kabul görmüş Lozan Antlaşması'nın tanımladığı azınlıkların dışında ulus-devletin ve kazanılmış insan haklarının zedelenmesine yönelik yeni azınlıkların tanımlanmaması ve üniter ulusal devlet yapımızın gerçek ve güncel toplumsal sorunlara odaklanarak toplumumuzun ilerlemesi, kalkınmasına yönelik olarak geliştirilmesi,
 - Toplumsal taraflar arasında yukarıda aktarılmaya çalışılan hedefler ve uygulamalar üzerinde ve laik, demokratik ve sosyal hukuk devleti temeline dayalı olarak süreklilik içerisinde ve en yoksun kesimler gözetilerek kalkınma plan ve programlarının geliştirilmesi, çağdaş ve bilimsel demokratik çoğulculuğa ve katılımcılığa dayalı uygulama süreçlerinin belirlenmesi doğrultusunda uyum ve uzlaşmasının sağlanması çağdaş uygarlık düzeyinin gereklerindendir.

Bu bağlamda, ulusumuzun ancak diğer üye ülkelerle eşit haklara sahip, birliğin saygın ve onurlu bir üyesi olması koşuluyla Avrupa Birliği'ne tam üye olmayı kabul etmesi gerekir.